БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Институт по балканистика с Център по тракология
"Проф. А. Фол"
Вх. № 29 НО-05-05 06.02.26г.

Становище

от чл.-кор. проф. дин Александър Костов –
Институт за балканистика с център по тракология при БАН

за дисертационния труд на

Кирил Георгиев Илиев,

редовен докторант в Секция „Модерни Балкани“ на Института по балканистика с Център по тракология - Българска академия на науките,

на тема

„България и неославянското движение на Балканите 1908 – 1913 г.“

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.2. „История и археология“, докторска програма „Нова и най-нова обща история“

Още в началото бих искал да отбележа, че изборът на тема на обсъждания труд заслужава уважение. Тя без съмнение е дисертабилна поради актуалността си, независимо нейното неглижиране от (не само) българската историография. Нейното осветляване в едно монографично изследване е безспорно важно не само поради научните му измерения, но и с оглед на развиващите се обществени дискусии в нашето преломно време.

Спроред мен е логично избран хронологичния обхват на проучването, започвайки с Първия подготвителен славянски събор в Прага от 1908 г. като опит за съживяване на славянското движение и завършвайки с големия крах на неославизма вследствие на непримиримия конфликт в българо-сръбските отношения, намерил трагичното си проявление по време на Втората балканска война през 1913 г.

В структурно отношение трудът включва предговор, увод , три глави и заключение, а заедно с приложението (извори и литература) има обем от 310

страници. Още в началото авторът формулира амбициозната си цел да „анализира въздействието на неославянското движение върху славянските народи на Балканите, неговата идейна мотивация, генезис и въздействието му върху славяните в началото на XX в.“, както и да „да предложи цялостен анализ на неославизма като едно модерно и напредничаво икономическо, научно и културно движение, надскочило своето време, което се развива с голяма интензивност на Балканския полуостров“. В предговора К. Илиев определя задачите на изследването си като основният акцент е поставен върху проявленията на неославизма на Балканите и неговото влияние в региона в навечерието на войните от 1912 -1913 г. Тук бих искал да направя една забележка. Изрази като „Настоящото изследване доказва“ и „Сред основните изводи, които се открояват“ са по-скоро типични за заключение, отколкото за въвеждаща част. Още повече, че не са формулирани като хипотези.

За изпълнение на поставените задачи дисертантът е положил достойни за уважение усилия. Цитираните в труда и посочени в края извори и литература показват добрата осведоменост на автора относно наличните публикации, свързани по един или друг начин с темата на дисертацията. Приятно впечатление остава и подборът на изворите, върху които е изградено изследването - документи и материали от Централния държавен архив, Български исторически архив към Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ и Научния архив на Българската академия на науките. В допълнение към тях са използвани и документални сборници, както и многобройни периодични издания от български и чужд произход.

В увода авторът удачно е въвежда читателя по въпроса за генезиса на неославизма и неговите първи стъпки в България и на Балканите, както и прави ясно разграничение между неославизма и панславизма.

Трите глави на изложението, построени на основата на проблемно-хронологичния подход, задоволително и аргументирано представят основните моменти от темата и позволяват на автора за направи съответните изводи. Към тази част нямам съществени забележки и критики. Все пак трябва да отбележа и

наличието на досадни технически и други грешки като объркани дати на издаване на книги и пр. Като пример мога да посоча, че Пол Вишни е британски

историк от словашки произход, а не от словенски, както е посочил автора. При евентуално публикуване на труда такива неточности трябва непременно да се отстранят.

Като цяло, в заключението са „интегрирани“ основните изводи от това изследване. То е аргументирано и убедително и може да се приема като успешен край на една добре написана дисертация.

В автореферата са отразени адекватно основните положения в представения за оценявания труд. Приемам посочените от автора „научни приноси“ и смятам, че трудът отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор”. Публикационната дейност на дисертанта, изразяваща се в три статии в специализирани сборници, отговаря на единните национални изисквания.

В заключение бих искал да отбележа, че обсъжданият дисертационен труд трябва да бъде оценен положително. Ето защо си призовавам уважаемите колеги от Научното жури да гласуват „за”, както ще направя аз, и на досегашния редовен докторант Кирил Георгиев Илиев да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.2. „История и археология“, докторска програма „Нова и най-нова обща история“.

София, 04. 02. 2026 г. .....

(чл.-кор. проф. Ал. Костов)